

Національна академія медичних наук України
Міністерство охорони здоров'я України
ДУ «Інститут неврології, психіатрії та наркології НАМН України»
Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна
Харківська медична академія післядипломної освіти
Харківський національний медичний університет
ГО «Асоціація неврологів, психіатрів і наркологів України»

Матеріали XIX Української
науково-практичної конференції
з міжнародною участю:

ДОВЖЕНКІВСЬКІ ЧИТАННЯ:
«Когнітивні порушення
при вживанні психоактивних речовин»,

Присвяченої 101-й річниці з дня народження
Заслуженого лікаря України
Олександра Романовича Довженка

9–10 квітня 2019 р.

Під загальною редакцією
Заслуженого діяча науки,
професора П.В. Волошина

Харків

ББК 56.14
УДК 616.89-008.45/.47:582.635.38

Д 58

Матеріали ХІХ Української науково-практичної конференції з міжнародною участю: «Довженківські читання: «Когнітивні порушення при вживанні психоактивних речовин», присвяченої 101-й річниці з дня народження Заслуженого лікаря України Олександра Романовича Довженка, Харків: Видавництво «Плеяда», 2019 р. 190 с.

ISBN 978-966-8922-33-6

Редакційна колегія:

д.м.н., проф. А.П. Артемчук,
д.м.н., проф. І.В. Лінський, д.м.н., проф. О.І Мінко

**Під загальною редакцією
Заслуженого діяча науки,
професора П.В. Волошина**

Рекомендовано до публікації фаховою Радою
ДУ «Інститут неврології, психіатрії та наркології НАМН України»
Протокол № 4 від 25.03.2019 р.

ББК 56.14
УДК 616.89-008.45/.47:582.635.38
Д 58

ISBN 978-966-8922-33-6

© «Плеяда», 2019

С. Н. Саржевський
Запорізький державний медичний університет

КОГНІТИВНІ ПОРУШЕННЯ ПРИ ВЖИВАННІ КАНАБІНОЇДІВ

Аналізовано когнітивну сферу 37 хворих з залежністю внаслідок вживання канабіноїдів, виявлені загальні властивості її зниження, особливості кількісної оцінки та можливості зворотного розвитку.

Ключові слова: залежність, когнітивні розлади, канабіноїди.

Вступ. Тривале вживання психоактивних речовин призводить до порушень когнітивних функцій. Їх характер та вираженість залежить від багатьох факторів (вид речовини, її доза, термін, вік) [3]. У той же час, різні громадські організації, деякі фармакологічні фірми формують думку про безпечність та навіть користь від вживання канабіноїдів, що не мають проявів абстиненції та не порушують інтелектуально-мнестичної сфери. Подібне висловлювання особливо цікавить середовище молоді, де не прийнята відсутність досвіду епізодичної наркотизації та залучається увага до «безпечних, легких» наркотиків (у першу чергу марихуани). У наукових дослідженнях при вживанні препаратів коноплі виявляють порушення пам'яті, розвиток амотиваційного синдрому, неврологічні розлади у вигляді гострої судинної патології головного і спинного мозку [1, 2].

Мета дослідження. Виявити патологію когнітивної сфери у хворих з хронічним вживанням канабіноїдів, оцінити ступінь її вираження та можливість зворотного розвитку.

Матеріали та методи дослідження. Обстежено 37 хворих віком 24 – 43 роки з встановленим діагнозом залежності внаслідок вживання канабіноїдів з розладами поведінки або різними психозами, що проходили лікування в гострому чоловічому відділенні Запорізької обласної психіатричної лікарні. Для кількісної оцінки когнітивних функцій при госпіталізації та перед випискою застосовували шкалу MMSE. Для більш точного можливого якісного зниження використовували набори патопсихологічних методів, що вивчають пам'ять (запам'ятовування цифр, слів, речень, вибіркове збереження інформації); мислення (класифікація, виключення, проведення аналогій); самооцінку за Дембо – Рубінштейн; увагу.

Результати та обговорення. Виявлені загальні прояви інтелектуально-мнестичних порушень, а також відмінності в кількісних пока-

зниках їх вираження та тривалості. Усі хворі демонстрували порушення здатності організовувати свої дії; недостатню можливість проявів активності, що, в свою чергу, залежало від гнучкості та координації когнітивних складових. У 31 (83,8 %) пацієнта зазначалося зниження або відсутність здатності до планування, неможливість реально інтерпретувати погляди та мотиви поведінки оточуючих, зміну самокритики. Дані порушення поєднувалися з змінами емоційності з переважанням байдужості. Змінювалось і мислення у вигляді труднощів при виконанні нових вербальних завдань або нетипових рішень, що потребує повсякденне життя. У той же час, хворі успішно виконували прості тести, де були необхідні раніше набуті власні знання. Зниження рівня абстрагування ускладнювало рішення пацієнтами реальних особистісних емоційних конфліктів з фіксацією на посиленні негативного. У 28 (75,7 %) хворих виявлено виразні зміни пам'яті та уваги. Вони погоджувалися з труднощами при концентрації уваги, при відволіканні на незначні деталі. Однак більшість заперечувала наявність порушень пам'яті, хоча тести це демонстрували. Об'єктивно переважало зниження короткочасної пам'яті, що підсилювало розлади уваги та можливості вербального спілкування. Виявлено зниження можливості запам'ятовування нової інформації та навчання. Поєднання порушень мислення, уваги та пам'яті сприяло недостатньому структуруванню навколишнього, що формувало зміну відчуття реальності та самооцінки. Пацієнти визнавали нормальною пасивну, споживчу орієнтацію в житті, емоційну невиразність та нездатність вирішувати свої проблеми. При кількісній оцінці по шкалі MMSE у 6 хворих (16,2 %, 1-а група) показники визначалися в межах норми (28–29 б.); 25 хворих (67,6 %, 2-а група) демонстрували предметні когнітивні порушення (24–27 б.); у 6 (16,3 %, 3-я група) знайдена деменція легкого ступеня (20–23 б.). Досить цікаву динаміку показало дослідження перед випискою. У 2-й групі значне покращення спостерігалось у 16 (64,0 %) хворих. У 3-й групі цього не зазначалося, всі ці пацієнти були госпіталізовані з психозами. Збереження їх когнітивного зниження потребувало діагностичного перегляду на органічну зміну особистості.

Висновки. Хронічне вживання канабіноїдів призводить до інтелектуально-мнестичного зниження з переважним порушенням уваги, пам'яті, мислення, емоцій та формує малозворотню когнітивну дисфункцію.

Бібліографія

1. Behrouz R. Marijuana use and ischemic stroke / R. Behrouz, A. Perchuk, A.R. Malek // Practical neurology. – 2013. – P. 16–17.
2. Hall W. Adverse effects of cannabis / W. Hall, N. Solowij // Lancet. - 1998. - 352. – P. 1611-1616.
3. Pope H.G. The residual neuropsychological effects of cannabis: the current status of research /H.G. Pope, A.J. Gruber , D. Yurgelun-Todd // Drug Alcohol Depend. - 1995. – 38 – P. 25-34.

Саржевский С.Н. КОГНИТИВНЫЕ НАРУШЕНИЯ ПРИ УПОТРЕБЛЕНИИ КАННАБИНОИДОВ

Резюме. Проанализировано когнитивную сферу 37 больных с зависимостью вследствие употребления каннабиноидов, выявлены общие проявления её снижения, особенности количественной оценки и возможности обратного развития.

Sarzhevskiy S. N. COGNITIVE VIOLATIONS IN THE USE OF CANNABINOIDS

Summary. The cognitive sphere of 37 patients with addiction as a result of using cannabinoids was analyzed, the general manifestations of its decline, features of quantitative assessment and the possibility of regression were revealed.

С.Н. Саржевський КОГНІТИВНІ ПОРУШЕННЯ ПРИ ВЖИВАННІ КАНАБІНОЇДІВ	153
О.С. Слабунов, О.М. Милашенко, А.Ю. Чуєва КЛІНІКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЛІКУВАЛЬНОЇ ТАКТИКИ АЛКОГОЛЬНОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	156
І.К. Сосін, Ю.Ф. Чуєв, О.Ю. Гончарова ДИДАКТИЧНІ ПАРАДИГМИ УЧАСТІ КАФЕДРИ НАРКОЛОГІЇ ХМАПО В 27-МУ КОНГРЕСІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ПСИХІАТРИЧНОЇ АСОЦІАЦІЇ	159
І.К. Сосін, О.Ю. Гончарова ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ АКТУАЛІЗАЦІЇ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ З ПИТАНЬ ДІАГНОСТИКИ СТАНІВ СП'ЯНИННЯ	169
А. М. Столяренко ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРНЕТ-ПОВЕДІНКИ У ХВОРИХ НА ЗАЛЕЖНІСТЬ ВІД АЛКОГОЛЮ	172
С.І. Табачніков, І.Я. Пінчук, Є.М. Харченко, О.С. Осуховська, В.Б. Мажбіц, А.М. Чепурна, Т.В. Товалович, В.І. Салдень СУЧАСНА ДІАГНОСТИКА ВЖИВАННЯ ПСИХОАКТИВНИХ РЕЧОВИН В ПРАКТИЦІ СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ	174
С.І. Табачніков, І. Я. Пінчук, Є. М. Харченко, А.М. Чепурна, В.І. Салдень КОГНІТИВНІ ПОРУШЕННЯ У СОМАТИЧНО ХВОРИХ, ЯКІ ВЖИВАЮТЬ ПСИХОАКТИВНІ РЕЧОВИНИ, В ПРАКТИЦІ СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ	177
Ю.Ф. Чуєв, Л.О. Бражник, К.Ю. Чуєва, В.М. Шабанов, М.В. Резніченко ОПТИМІЗАЦІЯ АНТИДЕПРЕСИВНИХ ПРОГРАМ У КЛІНІЦІ АЛКОГОЛЬНОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ	180